

تاریخ
۶
دی
۱۴۰۳
پنجشنبه

روزنامه

ضرب‌المثل‌های جهان

جواهر بدون تراش و مرد بدون زحمت

ارزش پیدا نمی کنند

چینی

عضو پژوهشکده میراث فرهنگی کشور در مصاحبه با طلوع:

باید اقرار کرد که خدمات گردشگری موجود در حد و قواره سایت جهانی بیشاپور نیست

است. البته همه این نقوش، ساسانی نیستند و نقوش ایلامی و هخامنشی را هم شامل می‌شوند.
نقوش صخره‌ای تنگ چوگان بیشاپور و دره تنگاب فیروزآباد هم در این فهرست قرار دارند. طرح حفاظت و مرمت برخی از این نقوش تهیه شده و مابقی نیز در دستور کار قرار دارد.

۸- اخیراً شاهد حضور اعضای گروه فنی پژوهشکده باستان شناسی کشور درپایگاه سروستان بوده‌ایم. چه اقداماتی پیش رو دارید؟

چندی پیش پایگاه برای ساماندهی و مرمت بنای کاخ ساسانی سروستان، ۴ پروژه را در جلسه کارگروه فنی پایگاه‌ها مطرح نمود. تأیید برخی از این پروژه‌ها به بازدید میدانی اعضا موکول گردید. پروژه ایجاد مسیر دسترسی به گنبد کوچک کاخ، پروژه ایجاد مسیر بازدید و دسترسی ایمن به فضاهای معماری کاخ، پروژه مرمت گنبد خانه بزرگ کاخ و پروژه ایجاد پوشش حفاظتی بر روی گنبد بزرگ کاخ، موضوعاتی بودند که مورد بررسی قرار گرفتند. اکنون پروژه ایجاد مسیر دسترسی به گنبد کوچک کاخ در حال انجام است و مقدمات لازم برای عقد قرار داد با پیمانکار جهت ایجاد مسیر دسترسی ایمن به فضاهای معماری کاخ، انجام شده است.

۹- درباره شهر بیشاپور به عنوان اولین شهر مستطیل شکل اوایل حکومت ساسانی و اهمیت بناهای موجود در آن توضیحاتی را ارائه فرمایید؟

شهر تاریخی بیشاپور یکی از برجسته‌ترین نمونه‌های شهرسازی دوره ساسانی است و به دلیل طراحی هندسی، تأثیرپذیری از معماری یونانی - رومی و استفاده از نقشه شطرنجی و مستطیل شکل شهرت دارد. این شهر در مسیر شاهراه تجاری بین استخر و شوش قرار گرفته و نزدیکی به رودخانه شاپور و دیگر منابع طبیعی، مکان‌یابی استراتژیک آن را تقویت کرده است. برای ساخت این شهر از مصالح محلی مثل سنگ‌های آهکی و گچ استفاده شده است و به عنوان مرکز حکومتی، مذهبی و تجاری با کاربری چند منظوره، نمادی از شکوه معماری و شهرسازی ایران باستان به شمار می‌رود.

۱۰- آغاز مسیر گردشگری در شهر تاریخی بیشاپور با حمایت پژوهشکده میراث فرهنگی کشور و همچنین مدیرکل محترم میراث فرهنگی فارس همراه بود و انتقاداتی نیز از طرف برخی از فعالین اجتماعی داشت در این زمینه بیشتر توضیح دهید.

در پایگاه‌های زیر مجموعه منظر باستان شناسی ساسانی فارس، تصمیم‌گیری بصورت شورایی انجام می‌گیرد. برای هر موضوعی کمیته فنی تشکیل می‌شود، نظرخواهی صورت می‌گیرد و تصمیم نهائی اخذ می‌شود. این کمیته مرکب از باتجربه‌ترین و باسابقه‌ترین کارشناسان اداره کل میراث فرهنگی استان با تخصص‌های مختلف مثل: مرمت آثار، مرمت بنا، باستان شناس، معمار و عمران است. طرح مسیر گردشگری ارگ حکومتی بیشاپور هم نتیجه همین هم اندیشی بوده است. البته این موضوع هم باید در نظر گرفته شود که هیچ گزینه‌ای بطور کامل و صددرصد، همه خواسته‌ها را تأمین نمی‌کند. مهم البته برآیند همه ویژگی‌ها هست که مسیر ایجاد شده، آن را احراز نموده است. بستر ماسه سیمانی مسیر

در فراق صاحب کرامت

می‌شد، آیا می‌توانست این همه پزشکی و مهندس و قاضی تربیت کند؟
آیا می‌توانست این همه ادیب و نویسنده و حقوقدان تحویل جامعه بدهد؟
آیا می‌توانست این همه انسان‌های آزاده را تربیت کند که زیر بار هیچ حرف زوری نروند و دیر یا زود تمام مقدرات خود را به دست گیرند و نیازی به آقابالاسر نداشته باشند؟
آیا می‌توانست این گونه شکارچی دل‌ها شود؟
آیا می‌توانست پس از مرگش به مژگان شيفتگانگش در دریای اشک، غواصی بیاموزد؟

کرامت هر چه تشنگان فرهنگ را سیراب می کرد ، خودش تشنه‌تر می‌شد. نهاد نآرامش وی را پا به پا برد تا به ساحل اقیانوس ناپیدااکران ادبیات کشاند.

چندین واحد از واحدهای درسی دانشکده ادبیات را در کلاس خود گذراند. با آنکه جوان و مجرد بود، در دانشکده‌ای که دختران خوش بر و رو و دم بخت، دلبری می‌کردند، از چشمانش حیا می‌بارید و شرم بر سیمایش سایه افکنده بود. همه استادانش شیفته مرام و منش وی شده بودند و وقتی از شایستگی‌هایش می‌گفتند، من گردن فرازی می‌کردم و به خود می‌بالیدم و به خواهرم *گلایتون* آفرین‌ها می‌گفتم که چنین گلی را در دامن پرورده و از خارستان فقر به گلستان پریار ادب و دانش رسانده.

کرامت کمتر در مباحثات کلاس شرکت می‌کرد اما همین که مورد پرسش قرار می‌گرفت، پاسخش سخنه و پخته و سنجیده بود. بر در و دیوار سراچه دلش ، طنزهای بدیعی آویزان بود که انگار هر لحظه از تولید به مصرف می‌رسیدند. داغ داغ. گویی تازه از تنور دل بیرون آمده بودند و هر گاه که نیاز می‌دید، با یکی از این طنزها ، نسیم تبسم روانه لبها و دل‌ها می‌کرد.

۱-جناب آقای دکتر ابراهیمی به عنوان یکی از اعضای پژوهشکده میراث فرهنگی کشور تاکنون چه مسئولیت‌های علمی داشته‌اید و در چه سایت‌های تاریخی فعالیت کرده‌اید؟

بنده قریب به ۲۰ سال هست که عضو هیئت علمی پژوهشگاه میراث فرهنگی هستم و از این مدت حدود ۱۰ سال مدیر گروه حفاظت و مرمت در پژوهشکده مرمت آثار تاریخی بودم. چندین سال هم مسئول بخش پژوهشی مواد و مصالح در همین پژوهشکده بودم. در همایش‌های متعددی عضو کمیته علمی بودم. در تعدادی از دوره‌های بین المللی یونسکو، بعنوان مدرس حضور داشتم. از سال ۱۳۷۸ تاکنون بطور پیوسته افتخار حضور در پایگاه‌های میراث فرهنگی را داشتم که به ترتیب عبارتند از: چغازنبیل، هفت تپه، تخت جمشید، ارگ بم، روستای تاریخی قهی، فیروزآباد، سروستان، بم و منظر فرهنگی آن، قنات‌ها، پاسارگاد، منظر باستان شناسی ساسانی فارس.

۲- پایگاه میراث جهانی منظر باستان شناسی ساسانی فارس که شامل سایت‌های تاریخی بیشاپور، فیروزآباد و سروستان است دارای چه اهمیتی از لحاظ معماری و شهرسازی می‌باشند؟

معماری و شهرسازی دو فعالیت مهم پادشاهی ساسانی است. ساخت شهرها با کارکرد متفاوت و منظم و تولید ساختار معماری منحصربه‌فرد مثل طاق و گنبد در پناهای شاخص و بزرگ، از عملکردهای ویژه ساسانیان است. ایجاد نظام طبقات اجتماعی برای کنترل عمومی کشور و تأثیر آن بر شهرسازی، ویژگی بارز این سلسله حکومتی از بدو سلطنت اردشیر بابکان است. اردشیر با انتخاب دشت فیروزآباد و انتخاب نام اردشیرخوره به معنی شکوه اردشیر، کوشید تا عصر جدیدی را در جهان پارس ایجادکند. پس از اردشیر، جانشین وی شاپور، بیشاپور را بنیان نهاد و برگ زرین دیگری به تاریخ معماری و شهرسازی این سلسله افزود.

۳- به منظور حفاظت و مرمت از زمان حضور شما به عنوان مدیر پایگاه در این سه سایت پراهمیت ساسانی چه اقداماتی صورت گرفته است؟

در این چند ماه عمده تلاش‌ها بر جذب اعتبار برای انجام اقدامات ساماندهی و حفاظتی و مرمتی متمرکز بوده که در این راستا با تلاش اداره کل میراث فرهنگی استان به ویژه مدیرکل محترم، مبلغی در حدود ۴۰ میلیارد تومان از محل مسئولیت اجتماعی وزارت نفت به پایگاه منظر باستان شناسی ساسانی فارس تعلق گرفته و قرار هست که با این اعتبار ۱۲ پروژه شاخص به انجام برسد. از مانده اعتبارات ملی و استانی، جدا از تأمین بخش عمده‌ای از تجهیزات مورد نیاز پایگاه و اقدامات ساماندهی

من خواهرزادگان پرشماری داشتم و خوشبختانه هنوز هم دارم.

امید داشتم که تا زنده‌ام ، داغ هیچ کدامشان را نبینم. لیکن بخت یاری نکرد .چندتایشان را در خردسالی و نوجوانی و جوانی از دست دادم.

وقتی پسرم *محمدهادی* را در جاده *هایقر فیروزآباد* از دست دادم، برایم تحمل هر داغی آسان می‌نمود. داغ این فرزند خوش لبخندم، مرا در برابر داغ‌های دیگری بیمه کرده بود زیرا مصیبت‌های دیگر در مقابل این مصیبت بزرگ، قدرت عرض اندام نداشتند.

تا اینکه امسال ماه آذر ، آذر به جانم افکند زیرا مرا مبتلا به مامتی کرد که * " مسلمان نشود، کافر نبیند."*

شعله داغ خواهرزادام* استاد کرامت یعقوبی* به جان نستان فامیلم افتاد. این شعله نه پیر و جوان را می‌شناخت و نه خرد و کلان . نه خویش و نه غیر . نه آشنا و نه بیگانه.

"چون من از خویش برفتم، دل بیگانه بسوخت"

اما کرامت که بود؟

کرامت در همان دوران کودکی از هم سن و سالانش متمایز می‌نمود. شیرین نمکی و آنِ ملاحظش مرا به یاد دو بیت زیر از خواجه راز می‌انداخت:

حُسْنُت به اتفاق ملاحظت جهان گرفت

آری به اتفاق جهان می‌توان گرفت

این که می‌گویند آن خوش‌تر ز حُسن

یار ما این دارد و آن نیز هم

کرامت مانند بعضی از اندیشه وران، مجمع اضداد بود.

هم شهرآشوب بود و هم گوشه نشین.

هم دوست نواز بود و هم با بیگانه یگانه . هم فقیر بود و هم فقیرنواز. در اوج خاموشی سرشار از خروش بود. هم نکته سنج بود و هم تجاهل العارف می‌کرد و وقتی بر او خرده می‌گرفتند که چرا خاطیان را جوابی ندندان شکن نمی‌دهی ، می‌گفت:

" دلیل قافله را تعاقبی باید"

ویژه

صفحه
۶
شماره
۴۰۹۸
سال
سی ام

در ضخامتی بین ۳ تا ۵ سانتیمتر با سه لایه جدا کننده از کف بنا فاصله گرفته است. روکش نهائی نیز از جنس چوب پلاست است. چوب پلاست البته در برخی سایت‌های دیگر هم بکار رفته است. برگشت پذیری بدون پیچیدگی یکی از قابلیت‌های این مسیر اجرا شده است. سردرگمی گردشگران و اوضاع نگران کننده تزئینات نفیس برجای مانده که تحت تأثیر عوامل محیطی و انسانی روز به روز محوتر می‌شوند، از جمله دلایلی بودند که ما را به ایجاد مسیر بازدید در موقعیت کنونی مجاب کردند.

متأسفانه کف گچی تاریخی در بسیاری از قسمت‌ها از بین رفته است و آنچه مشاهده می‌شود، بسترسازی زیرین این اندود است. این یک واقعیت است که رطوبت همواره به سطح تبخیر رانده می‌شود و چنین نیست که در زیر مسیر بازدید حیس و بی حرکت باقی بماند. با این وجود در سر تاسر مسیر هم منافذ تنفسی در فواصل معین ایجاد شده‌اند.

تردیدی نیست که سایش و بارش دو عامل مهم در فرسایش کف گچی هستند، اما آنچه این اندود را در برابر این دو عامل، مستعد فرسایش می‌سازد، تنش نامتوازن‌تر و خشک شدن است. پس از هر بارندگی به یکباره با تابش داغ آفتاب مواجهیم. سرعت بالا و ناگهانی تبخیر منجر به ترک خوردگی اندود می‌شود و آن را ترد و شکننده می‌کند. پوشش سنگریزه‌ای این فرصت را در اختیار قرار می‌دهد تا تبخیر به ملایمت صورت گیرد.

۱۱- سایت جهانی بیشاپور می‌تواند یکی از جاذبه‌های مهم تاریخی و گردشگری در سطح ملی و جهانی معرفی شود؟

باید اقرار کرد که خدمات گردشگری موجود در حد و قواره این اثر میراث جهانی فاخر نیست. چه از حیث نورپردازی، چه از حیث میلمان محیطی، چه از حیث معرفی و چه امکانات رفاهی. برای نورپردازی حرفه‌ای و ایجاد میلمان محیطی از محل اعتبارات مسئولیت اجتماعی وزارت نفت، برنامه‌ریزی شده است. تا قبل از پایان سال هم، سالن معرفی موجود در فضای خدمات گردشگری ورودی مجموعه که فعلاً شرایط مناسبی ندارد، بهسازی و آماده‌سازی خواهد شد. تا گردشگران قبل از ورود به مجموعه، اطلاعات لازم را کسب کنند. در مورد بکارگیری وسایل نقلیه جهت جابجایی و تسهیل تردد گردشگران با توجه به وسعت بسیار زیاد محوطه، همچنان که در پاسارگاد هم محقق شد، نیازمند بررسی و برنامه‌ریزی دقیق هستیم و آن را دنبال خواهیم کرد.

مصاحبه: خدیجه غُضنفری

هرگز به یاد نمی‌آورم که دانش آموز و یا دانشجو و یا همکاری از وی رنجیده باشد . نه اهل رنجیدن بود و نه اهل رنجاندن. زود بساط آشتی را می‌گسترند و نمی‌گذاشت که کدورت کهنه شود.

پیوسته بیت زیر را از قول حافظ می‌خواند و بدان پایبند بود:

وفا کنیم و ملامت کشیم و خوش باشیم

که در طریقت ما کافری است رنجیدن

کرامت از مقام منبع آموزگاری به مرتبه بلند استادی رسید.

دبیر دبیرستان‌ها شد، به تدریس در مدارس تیزهوشان نواحی شیراز دعوت شد. سرگروه ادبیات دبیرستان‌های تیزهوشان کل کشور گردید.

کتاب‌های تازه تألیف شده ادبیات را به معلمان استان فارس درس داد و رفع اشکال کرد تا این که معلم معلمان استان گردید.

چندین کتاب آموزشی را به زیور چاپ آراست.

دو سال پیش بیماری *کرونا* این تندیس ادب و معرفت و فرهنگ را تا آستانه مرگ پیش برد. پزشکان ، سینه‌وه وار و سیمرخ آسا وی را

از چنگال مرگ نجات دادند. اما آذر امسال *آنفلوآنزا* خیل خویشان و دانش آموزان و همکاران و آشنایانش را سیه پوش و داغ بر دل کرد.

.... و من اینک شبمنی از دریای آرام اما پرخروش مَنِش کرامت را با اشک خود درآمیخته‌ام و بر مژه آویخته‌ام لیکن برای آنکه ژرفای این دریا را واکوم و مرورایدها را به تماشا آورم،

سینه‌خواهم شرحه شرحه از فراق

تا بگویم شرح درد اشتیاق"

و برای آنکه از غنچه‌های باغ بر گل و ریحان کرامت، *دامنی پرکنیم هدیه اصحاب را"*

خوش‌تر آن است که در پنج شنبه همین هفته(ششم دی) به تالار حافظ شیراز بیایید تا ببینید و بدانید که کرامت به چه *کشف و کراماتی* رسیده بود.

هدایت باقری دوم دی ۱۴۰۳